

A Fővárosi Könyvtár.

A Fővárosi Könyvtár a hazai nagy könyvtárak között a jelenben egyedül van hivatva *egyetemes jellegű* könyvtári célok megvalósítására. Gyűjteményeinek fejlesztésében nem kíván versenyezni sem a Nemzeti Múzeum könyvtárával, sem az Egyetemi Könyvtárral s feladataikat nem keresztezi. A Nemzeti Múzeum könyvtára ugyanis, eredeti céljának megfelelően, csupán a magyar és a magyar vonatkozású irodalmi termékek gyűjtésére és konzerválására rendezkedett be, az Egyetemi Könyvtár pedig elsősorban az egyetemi oktatás céljait szolgálja.

A Fővárosi Könyvtárnak egyetemes könyvtárrá alakulása előtt tehát nem volt a fővárosnak könyvtára, mely a modern kultúra egész egyetemét gyűjtése körébe ölelte volna fel s annak terjesztésére a közönség széles rétegei között sikerrel vállalkozhatott volna. A főváros vezetősége, igen helyes kulturpolitikai érzéssel, felismerte tudományos életünk e nagy hiányosságát s azt a körülményt is, hogy az egyetemes kultúra terjesztésére a fővárosban, nagy nyilvánosságánál fogva a főváros könyvtára a legalkalmasabb. Új könyvtári szervezési szabályzatában kimondotta ezért, hogy a Fővárosi Könyvtárt egyetemes jellegű könyvtárrá alakítja át s szívesen vállalja magára a vele járó óriási terheket. A belügyminiszter egy két évvel ezelőtti rendeletében a Fővárosi Könyvtár illetően új szervezetét jóváhagyta. A hazai közművelődési érdekek szempontjából teljesen közömbös, hogy az állam vagy a főváros szolgálja-e a kultúra általános érdekeit. A kultúra céljai egyetemesek, testületekhez kötve nincsenek. Vajha olyan gazdasági helyzetben lehetnénk, hogy egyszerre több intézet versenyezve szolgálhatná ezt a célt. Így azonban a főváros, éppen a kényszerű gazdaságosság elvétől vezéreltetve, volt kénytelen egy ilyen egyetemes kulturintézmény megvalósításának feladatát elvállalni, mert ezzel hézagot pótolni s égető szükségletet elégített ki. A főváros közönsége e nagy feladat valószínűsítéséhez megadta a szükséges anyagi eszközöket s a könyvtár átrendezkedett nagy új céljai teljesítésére. Egyetemes programját, melynek művelésére a hazai könyvtárak között egyedül ő képes, eddig miniszterien oldotta meg.

Az elmúlt 1926. év, a könyvtár most megjelent Értesítőjének tanúsága szerint, teljes mértékben igazolta a Fővárosi Könyvtár kulturpolitikáját. A statisztikai adatok bizonyossága szerint, amióta a könyvtár a feltétlenül szükséges anyagi eszközök birtokában volt, oly hatalmas mértékben szolgálta az egyetemes hazai könyvtári érdekeket, hogy rövidesen a tudományos élet leghasználhatóbb forrásává vált. 1926-ban, amikor a Fővárosi Könyvtárnak könyvbizserezesre 252.000 pengő állt rendelkezésére, szemben az 1925. költségvetési év 190.000 pengőjével, a beszerzett munkák száma 38.600 volt, amiből a tudományos központra 8612, a fiókokra pedig 29.988 esett. Ez a gyarapodás a könyvtár látogatását annyira fokozta, hogy amíg 1925-ben a kikölcsönzött és helyben használt kötetek száma 345.000 volt, addig ez a szám 1926. évben 509.500 kötetre emelkedett. Oly számok ezek, melyek székesfővárosunkat, éppen a Fővárosi Könyvtár működése következtében, egyszerre Európa első könyvtári kulturájú városai közé emelték. E nyers statisztikai adatok mögött kiszámíthatatlan erkölcsi siker lappang, amely a fővárost a könyvtári kultúra megértő felkarolása következtében érte és amelyből nemcsak a főváros, hanem az egyetemes magyar kultúra is nagy nyereségre tett szert. A Fővárosi Könyvtárt ma már az egész országban a legmozgékonyabb s a legnagyobb felkészültségű egyetemes irányú könyvtárnak ismerik. Jelentőségének megismerése, a külföldi könyvtárak és kulturintézmények élénk érdeklődéséből ítélve, a külföldön is nagy lendületet vett.

A főváros közönsége a fentebb említett szabályrendeletben egy másik nagy kulturális cél megvalósítását is a Fővárosi Könyvtár feladatául tűzte ki: a főváros lakosságának közművelődési fiók-könyvtárak útján jó, válogatott szépirodalmi és könnyebb tudományos (ismeretterjesztő) könyvekkel való ellátását. A Fővárosi Könyvtár ezt a feladatot tizenegy fiók-könyvtára útján szolgálja. Hogy milyen eredménnyel, azt az 1926. évi Értesítő számadatai bizonyítják mindennél ékebben.

A Fővárosi Könyvtár további működése elé nagy várakozással tekint a székesfőváros egész közönsége és bizik abban, hogy a főváros vezetősége a jövőben is megadja a könyvtár zavartalan fejlődéséhez szükséges anyagi eszközöket. A kulturáért hozott áldozat sohasem vész kárba s a Fővárosi Könyvtár azok közé a kulturintézetek közé tartozik, melyek a rájuk fordított megérdemelt áldozatokért bőséges ellenszolgáltatást képesek nyújtani.